
Redactioneel

Het septembernummer van Over.werk omvat een ruime waaier aan onderwerpen. We starten met drie bijdragen inzake *arbeidsmarktbeleid*. Maarten Gerard en Daphné Valsamis bijten de spits af en stellen in hun artikel vast dat de krapte op de Europese arbeidsmarkt sterk is gedaald ten opzichte van de periode voor de crisis. De crisis heeft de Europese tewerkstelling gedecimeerd. In hun studie brengen ze zowel de kwantitatieve als kwalitatieve tekorten in kaart en analyseren ze de verschillende maatregelen die op niveau van Europa, de lidstaten en vanuit de werkgevers genomen worden. In een volgend artikel wordt een deel van het Local Job Creation project van de OESO gepresenteerd. Dit project heeft als doel om per deelnemend land een aantal beleidsaanbevelingen te geven die tewerkstelling en economische groei op het lokale niveau op een efficiëntere manier kunnen ondersteunen. Katleen De Rick, Raf Boey en Jonathan Barr gaan in op wat de OESO Vlaanderen aanbeveelt op het vlak van lokale strategieën voor jobcreatie. Daarvoor werd het beleid in de stedelijke context van Antwerpen en in de provincie Limburg onder de loep genomen. In de laatste bijdrage komt de sector van transport en logistiek aan bod. Deze sector is sterk onderhevig aan pieken in de behoefte aan extra tijdelijk personeel. Ludo Struyven, Miet Lamberts, Sam Coomans, Frank Hendrickx en Annemarie Vanderpoorten peilen daarom naar de behoeften, mogelijkheden en voorwaarden voor de organisatie van een pool voor flexibele werknemers in de transport en logistiek in Limburg. Om samenwerking tussen bedrijven mogelijk te maken, moet er naast een complementaire flexibilitateitsbehoefte en een draagvlak onder werknemers en werkgevers, ook voldaan worden aan specifieke juridische en organisatorische randvoorwaarden.

Bij het thema *loopbanen* biedt Katrien Penne van de Stichting Innovatie & Arbeid een antwoord op

de vraag: welke vaardigheden en competenties heeft een zelfstandige ondernemer nodig om een duurzame ondernemersloopbaan uit te bouwen? Ze zoomt daarvoor in op de resultaten van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor op het vlak van opleiding en competenties van zelfstandige ondernemers. Vervolgens wordt er gekeken naar de promotiekansen van vrouwen. Uit internationaal onderzoek blijkt dat vrouwelijke werknemers niet alleen minder vaak dan mannen de hoogste treden van de carrièreladder bereiken, maar ook minder snel aan de klim van de eerste treden van deze ladder beginnen. Ann-Sophie De Pauw, Stijn Baert en Nick Deschacht onderzoeken of deze lagere promotiekansen van vrouwen bepaald worden door ongelijke behandeling van werkgevers. En is er dan vooral ongelijke behandeling in de toegang tot jobs op een hoger functieniveau of tot jobs met meer jobautoriteit?

Een volgend blok behandelt een aantal facetten van het *personeelsbeleid*. De bijdrage van Karen Van Aerden, Christophe Vanroelen, Guy Moors en Katia Levecque werpt een licht op de relatie tussen hedendaagse tewerkstellingssituaties enerzijds en het werkgerelateerd welzijn van werknemers anderzijds. Ze ontwerpen daarbij een typologie van jobs op basis van elf indicatoren voor tewerkstellingskwaliteit. Deze typologie wordt vervolgens gerelateerd aan drie indicatoren voor werkgerelateerd welzijn: jobontevredenheid, de perceptie van werkgerelateerde gezondheids- en veiligheidsrisico's en de zelf-gepercipieerde onmogelijkheid om de job vol te houden tot de leeftijd van zestig jaar. Vervolgens staan we stil bij de vergrijzing van de Belgische beroepsbevolking. Dit heeft niet alleen een verregaande impact op de pensioenuitkeringen en gezondheidszorg, ook de arbeidsmarkt ondergaat de gevolgen. Sophie De Winne, Elise Marescaux,

Luc Sels en Stijn Vanormelingen kaarten aan in welke mate pensionering de arbeidsproductiviteit van een organisatie beïnvloedt. Hierbij staan ze onder andere stil bij de waarde van het menselijk en sociaal kapitaal van (brug/vervroegd) pensioenge-rechtigde werknemers voor een organisatie. Valeria Pulignano en Nadja Doerflinger wijden een artikel aan een interessante paradox: jongeren zijn kwetsbaar op de arbeidsmarkt en kunnen de bescherming van vakbonden dus goed gebruiken, vakbonden hebben nieuwe leden nodig om sterk te blijven staan, maar toch vinden beide elkaar slechts moeizaam. De bijdrage gaat in op de redenen waarom Belgische jongeren minder vaak lid zijn van een vakorganisatie, op de talrijke initiatieven waarmee vakbonden de jeugd probeert te bereiken en op de uitdagingen voor de toekomst. Als laatste komen Peggy De Prins en Tim Gielens aan het woord. Het sociaal overleg op bedrijfs- of organisatieniveau zit al te vaak gevangen in een conflictmodel. De auteurs beschrijven daarom de karakteristieken van een 'ander sociaal overleg', waarbij er een thematische verbreding van het overleg is en een partnerschaprelatie ontstaat tussen bedrijf en medewerker. Hun onderzoek in de sector van de Belgische chemie en life sciences bevestigt een aantal hardnekkige praktijken en percepties, maar stemt ook optimistisch in de zin dat er voorzichtige signalen zijn richting een ander soort overleg.

De laatste rubriek zoomt in op vier *sociaal-economische* thema's. De laatste jaren legt het Vlaamse sociale economie beleid steeds meer de nadruk op het beogen van doorstroom van doelgroepwerknemers uit de sociale economie organisaties naar het normaal economisch circuit. Miet Lamberts en Laura Jacobs onderzoeken hoe doorstroom naar duurzame tewerkstelling binnen het normaal economisch circuit voor deze specifieke groep kan gerealiseerd worden. Ze leggen hierbij de focus op wat werkgevers doen, of kunnen doen, om doelgroepwerknemers op een duurzame manier tewerk te stellen. In een volgend artikel staat de organisatorische performantie binnen sociale ondernemingen centraal. Het omvat zowel de concrete output of resultaten die een (sociale) organisatie behaalt

als de processen die de organisatie inzet om deze resultaten te behalen. Saskia Crucke, Tine Claeys en Adeliën Decramer construeren een meetinstrument om deze organisatorische performantie van sociale ondernemingen in kaart te brengen. In maart verscheen de vijfde editie van het federaal Jaarboek 'Armoede in België'. Anneline Geerts licht uit dit lijvige rapport voor ons vijf analyses op het raakvlak tussen armoede en arbeidsmarkt. Ze bespreekt onder andere de nieuwe uitdagingen waarmee de OCMW's zich na de regionalisering van het activeringsbeleid geconfronteerd zien, de druk op de sociale minima en de preciaire situatie waarin veel Brusselse jongeren zich bevinden. We sluiten deze rubriek af met een onderzoek van onze noorderburen. Nederland kent sinds enige jaren 'verplicht vrijwilligerswerk' voor mensen die gebruikmaken van het recht op een bijstandsuitkering. Thomas Kampen gaat na wat het betekent voor bijstandsontvangers om verplicht vrijwilligerswerk, of beter gezegd 'geleid vrijwilligerswerk', te doen. Door gedurende drie jaar drie diepte-interviews af te nemen bij geleide vrijwilligers over hun ervaringen, is getracht inzicht te krijgen in de betekenissen die bijstandsccliënten toekennen aan vrijwilligerswerk.

Walter Van Trier sluit dit nummer in schoonheid af met zijn allerlaatste Grote kwesties. In een dubbel dikke bijdrage vestigt hij onze aandacht op het rijke oeuvre van de Britse econoom Tony Atkinson. In een recent boek bespreekt Atkinson concrete acties die het beleid – maar ook ieder van ons – kan ondernemen om de ongelijkheid in de wereld te verkleinen. Ook Griekenland krijgt de nodige aandacht, met een blik op de academische achtergrond van Yanis Varoufakis (ja, die met de brommer).

Met zijn brede belezenheid, aanstekelijke nieuwsgierigheid en vlotte maar genuanceerde pen maakte Walter Van Trier de Over.Werk-lezer vijftien jaar wegwijis in de economische literatuur, eerst in de reeks 'Van de bovenste boekenplank' en vanaf 2007 onder de vlag 'Grote kwesties'. Bedankt Walter!

Veel leesplezier!
Het redactieteam